

KĖDAINIŲ ŠVIESIOSIOS GIMNAZIJOS VEIKLOS KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2010 m. lapkričio 15–19 d.

Išorės vertintojų komanda stebėjo 96 pamokas ir kitą veiklą, gilinosi į mokinių veiklą pamokose, stebėjo juos natūralioje aplinkoje: pamokose, koridoriuose – per pertraukas, po pamokų kalbėjosi su gimnazijos savivaldos atstovais, įvairių klasių mokiniais, Metodine taryba, veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariais, administracija, mokinių tėvais, nevyriausybinių organizacijų Tėvų klubo bei Mokinių mokslinės draugijos nariais, mokytojų darbo grupėmis, techniniu personalu. Analizavo gimnazijos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentus, mokinių kontrolinių darbų sąsiuvinius.

Gimnazija yra Kėdainių miesto centre, senamiesčio gyvenamajame mikrorajone.

2002 m. Šviesioji gimnazija atkurta istoriniame pastate (Didžioji g. 62). Gimnazija užima du pastatus: viename vyksta ugdymo procesas (Didžioji g. 62), kitame yra maitinimo blokas ir kūno kultūros bei gimnastikos salė (Didžioji g. 66). Gimnazijos palanki geografinė padėtis sudaro sąlygas glaudžiam bendruomenės bendradarbiavimui su Kėdainių miesto verslo ir kultūros įstaigomis.

Gimnazijos aplinka yra unikali, estetiška ir tvarkinga, tačiau šiuolaikinį ugdymo procesą joje organizuoti nėra patogu ir lengva. Klasių ir kabinetų erdvės yra mažos ir paminklosaugos tarnybos neleidžia jų didinti, stinga patalpų kūno kultūros užsiėmimams organizuoti, gimnazija neturi išskilnių salės ir tam tikslui naudoja vidinį kiemelį. Gimnazijoje minimalus aikštynas.

2010–2011 mokslo metų rugsėjo pirmąją gimnazijoje mokėsi 503 gimnazistai. Mokinių kontingentas formuojamas iš viso rajono moksleivių, baigusių aštuonias klases. Gimnazijos priėmimo komisija gauna daugiau prašymų, negu gali priimti moksleivių.

Gimnazijoje dirba 34 mokytojai, turintys čia pirmąsias pareigas ir 7 – antrailes pareigas. Beveik visi gimnazijoje dirbantys mokytojai yra atestuoti: ekspertai – 3, metodininkai – 29, vyr. mokytojai – 7, mokytojai – 2.

Gimnazijoje sėkmingai vykdomi tarptautiniai ir ilgalaikiai mokinių projektai. Per paskutinius dvejus metus gimnazijos bendruomenė dalyvavo 5 tarptautiniuose projektuose.

II. MOKYKLOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Gimnazijos stiprieji veiklos aspektai:

Gimnazijos bendruomenės nariai didžiuojasi mokykla, kryptingai kuria jos įvaizdį.

Mokiniams patinka mokytis šioje gimnazijoje, jie pasitiki mokytojais kaip dalyko specialistais ir klasių vadovais, gerbiančiais juos kaip žmones, asmenybes. Tėvai emocinę ir socialinę gimnazijos aplinką vertina labai gerai. Gimnazija išsiskiria tuo, kad čia veikia dvi nevyriausybinių organizacijos: Tėvų klubas ir Mokinių mokslinė draugija. Šių organizacijų tikslas – stiprinti bendruomenės narių bendravimą ir bendradarbiavimą. Tėvų indėlis itin svarus. Sistemingai ir kryptingai analizuojama ir formuojama nuomonė apie gimnaziją. Gimnazijos bendruomenė nuolat ir įvairiomis formomis (spaudoje, interneto tinklalapyje, krašto televizijos laidose) informuoja visuomenę apie savo veiklą, vertybes, pasiekimus. Išskirtinė gimnazijos reklamos ir įvaizdžio formavimo grupės veikla. Bibliotekoje kaupiami, sisteminami ir viešinami spausdinti šaltiniai apie gimnaziją. Kėdainių Šviesioji gimnazija išsiskiria iš kitų bendrojo lavinimo mokyklų publikacijų kiekiu rajono savivaldybės spaudoje.

Svetinga gimnazijos aplinka: mandagūs ir geranoriški mokiniai, mokytojai, darbuotojai.

Teritorija uždara, tvarkinga ir estetiška. Užtikrinama, kad į gimnaziją nepatektų svetimi žmonės. Gimnazijoje nuolat lankosi svečiai. Informacinis centras (biblioteka) renka ir skleidžia istorinę, kraštotyrinę medžiagą apie gimnazijos bendruomenę, pateikia ir supažindina gimnazijos svečius su vykdoma veikla. Gimnazija – Kėdainių rajono kultūrą ir ugdymą reprezentuojanti švietimo įstaiga.

Klasių mikroklimatas pamokose palankus mokymui(-si).

Vertintojai pastebėjo, kad pamokose buvo kuriama veiksminga, bendravimą ir sąveikas skatinanti socialinė aplinka. Daugumoje pamokų vyravo puiki, pasitikėjimą savimi ugdanči emocinė aplinka. Pamokose buvo kryptinga mokymąsi ir pasitenkinimą skatinanti edukacinė aplinka. Mokiniai paslaugūs ir mandagūs, kartais į mokytoją kreipdavosi vardu.

Mokinių darbai naudojami kuriant gimnazijos aplinką.

Gimnazijos puošmena – vidinis kiemelis po stikliniu gaubtu, apsuptas arkų. Gimnazija puošiamą tik mokinių darbais. Istorinis Šviesiosios gimnazijos pastatas bei aplinka pripažinta konkurso „Gražiausiai tvarkoma aplinka 2009“ nominacija „Gražiausiai besitvarkanti biudžetinė įstaiga ir organizacija“ rajone; 2010-ųjų naujmetinio konkurso „Gražiausiai papuošto pastato“ nugalėtoja rajono savivaldybės švietimo įstaigų grupėje; konkurso „Gražiausiai tvarkoma aplinka 2010“ nominacija „Gražiausia įstaiga Kėdainių mieste“.

Teorinių žinių susiejimas su gyvenimo praktika.

Mokymo ir gyvenimo ryšys daugelyje pamokų buvo aktualizuotas bei susietas su mokinių patirtimi, gyvenimo praktika, jų ateities poreikiais. Daugumai mokinių yra sudaromos sąlygos remtis turimomis žiniomis ir pritaikyti jas praktiškai atliekant konkrečias užduotis ne tik pamokoje, bet ir neformalioje veikloje.

Sveikintinos gimnazijos pastangos organizuoti projektinius darbus 3-ių klasių mokiniams. Nuo 2002 metų gimnazijos bibliotekoje sukaupti 367 projektai. Ugdymo turinys pritaikomas individualiai mokiniui, remiamasi jau turimomis jo žiniomis ir patirtimi. Ši veikla mokiniams suteikia galimybę dalytis turima patirtimi vienas su kitu, ieškoti informacijos bendruomenėje ir šeimoje. Be to, ugdo bendravimą ir bendradarbiavimą už gimnazijos ribų.

Daugelis mokinių atsakingi už savo mokymąsi.

Vertintojų vizito metu dauguma mokinių stebėtose pamokose buvo aktyvūs mokymosi dalyviai, pasitikėjo savo jėgomis, prisiėmė atsakomybę. Gimnazijoje skatinamos ir palaikomos mokinių idėjos bei iniciatyvos, dauguma mokinių mokydami stengiasi bendradarbiauti su mokytojais, yra sąmoningi mokymo(-si) proceso dalyviai, konsultuojasi su mokytojais, siekia geresnių rezultatų. Vizito metu dauguma mokinių stebėtose pamokose buvo aktyvūs mokymosi dalyviai, pasitikėjo savo jėgomis, prisiėmė atsakomybę. Dauguma mokinių, iškilus neaiškumams, nebijojo klausti mokytojo, aiškintis, drąsiai reikšti savo mintis, pastebėjimus, siekti pažangos.

Aktyvus mokinių dalyvavimas ir puikūs pasiekimai olimpiadose, konkursuose, projektuose.

Kiti gimnazijos mokinių pasiekimai vertinami labai gerai. Gimnazijoje veikianti aktyvi Gimnazistų taryba kasmet tampa rajoninio konkurso „Veikliausia mokinių savivalda“ prizininke, 8 jos atstovai yra Kėdainių rajono mokinių tarybos nariai, vienas mokinys atstovauja gimnazijai Lietuvos mokinių parlamente. Šviesiosios gimnazijos mokiniai aktyviai dalyvauja olimpiadose, konkursuose, projektuose rajono, respublikos ir tarptautiniu lygmeniu ir dažnai laimi prizines vietas. Gimnazija kaupia suvestines apie gimnazistų pasiekimus olimpiadose, konkursuose, projektuose (mokykliniuose, rajoniniuose, šalies, tarptautiniuose) siekdama numatyti tolesnį gabių mokinių ugdymą(-si). Aktyvus mokinių dalyvavimas konkursuose, akcijose, parodose ir kituose renginiuose padeda mokiniams pagilinti savo žinias, įgytus gebėjimus, stiprina socializaciją ir mokymosi motyvaciją, ugdo informacinius ir bendravimo įgūdžius.

Mokiniai ugdomi vertybines nuostatas, pagarbą ir savigarbą, siekia saviraiškos.

Gimnazijoje kuriama ir veikia tinkama informavimo apie pagalbą mokiniams ir jų apsaugą nuo prievartos, nusikalstamumo ir žalingų įpročių sistema, informacija apie pagalbą teikiančių darbuotojų, psichologės ir socialinės pedagogės veiklos sritis teikiama mokyklos elektroniniame tinklalapyje. Gimnazijoje mokiniai jaučiasi saugūs. Saugiai gimnazijos aplinkai užtikrinti organizuojamas mokinių ir mokytojų budėjimas per ilgąją pertrauką valgykloje ir renginiuose. Mokiniai pertraukų metu tarpusavyje bendrauja draugiškai, mandagūs su mokyklos darbuotojais ir svečiais. Mokykloje veikia prevencinio darbo grupė, kuri kartu su administracija, Gimnazijos taryba, Gimnazistų taryba, renginių organizatoriais, o prireikus ir su Pedagogine psichologine tarnyba, Vaiko teisių apsaugos skyriumi, Policijos komisariatu, NVO Tėvų klubu, Sveikatos priežiūros centru bei mokinių tėvais sprendžia mokinių mokymosi ir elgesio problemas. Vykdoma prevencinė veikla prieš rūkymą, alkoholio ir narkotikų vartojimą pakankamai veiksminga. Sukurta pagalbos mokiniui grupė „Mokinys-mokiniui“.

Gimnazijos savivaldos institucijos aktyviai dalyvauja priimant svarbiausius sprendimus.

Gimnazijos vadovų komanda geba inicijuoti veiklą, naudingą gimnazijos bendruomenei. Stiprioji šios veiklos pusė – bendradarbiavimas. Gimnazijos savivaldos institucijos aktyviai dalyvauja priimant svarbiausius sprendimus – aktyviai veikia Gimnazijos taryba, Tėvų klubas, Gimnazistų taryba, Mokytojų taryba. Pažymėtina, kad gimnazijos vadovai geba perduoti funkcijas darbuotojams, tuo stiprindami pasitikėjimu grįstą bendradarbiavimą. Metodinėse grupėse ir Metodinėje taryboje sprendžiami su ugdymu susiję klausimai. Veiksmingai išnaudojamos darbo grupėse ir komandinio darbo galimybės. Gimnazijos mokytojai ir savivaldos institucijos įtraukiami į gimnazijos strategijos formavimo procesus. Bendruomenė pasitiki gimnazijos vadovais, jaučiasi reikalingi ir suprasti; gimnazijos direktorei ir pavaduotojoms rūpi kiekvienas gimnazijos mokinys, mokytojas ir darbuotojas.

Dauguma mokytojų – aukštos kvalifikacijos specialistai.

Gimnazijoje dirba kvalifikuoti mokytojai, pedagoginės pagalbos specialistai. Gimnazijos administracija turi viziją, kaip pritraukti profesionalius mokytojus dirbti gimnazijoje, planingai to siekia. Mokytojams sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją, derinami gimnazijos ir asmeniniai mokytojų profesinio tobulinimosi tikslai. Gimnazijos darbuotojai džiaugiasi, kad yra vertinami už gerai atliktą darbą, pasidžiaugiama jų pasiekimais. Darbuotojus tenkina veikianti skatinimo sistema, jie teigia, kad nėra susidūrę su bausmių sistema, nes kilusias problemas pavyksta išspręsti pasikalbėjus ir išsiaiškinus situaciją. Darbuotojų kaita gimnazijoje minimali. Gimnazijoje dirbantys pedagogai ir pagalbinio personalo darbuotojai teigia, kad jiems aiškūs keliami reikalavimai, formuojant komandas ar darbo grupes remiamasi bendrais susitarimais.

Gimnazijos tobulintini veiklos aspektai:

Pamokos planavimas derinant uždavinį, ugdymo turinį, metodus ir priemones.

Atkreiptinas dėmesys į pamokos planavimo nuoseklumą, atsižvelgiant į mokinių pasiekimus ir gebėjimus. Mokytojai teigia, kad bendru susitarimu, kasdienės veiklos planavimas paliekamas mokytojo nuožiūrai, tačiau remiantis stebėtomis pamokomis, verta atkreipti dėmesį, kad kasdienę veiklą verta planuoti, nes tai įgalina veiksmingai panaudoti pamokos laiką, veiklą, mokymosi metodus, pamatuoti uždavinio įgyvendinimą. Vertintojai pastebėjo, kad dažnai pritrūkdavo laiko veiksmingam pamokos apibendrinimui, įvertinimui, išmokymo fiksavimui. Naudojami metodai pamokose daugiausia tradiciniai, iš dalies tinkami mokiniams. Verta atkreipti dėmesį į mokinių sudominimą („sužadinimą“) pamokos pradžioje.

Vertintojų stebėtose pamokose tik dalis mokytojų taikė įvairias ugdomosios veiklos formas (organizavo darbą grupėmis, skyrė diferencijuotų ir individualių užduočių), atitinkančias mokinių mokymosi poreikius. Daugelyje kabinetų nėra pakankamai vietos, kad būtų galima organizuoti

darbą grupėmis, todėl daugumoje pamokų veikla dažniausiai organizuojama visai klasei (bendrai skaitoma, rašoma, atsakinėjama į klausimus, dirbama savarankiškai).

Išmokymo tikrinimo formų veiksmingumas ir priimtumas.

Dauguma mokytojų apibendrina pamokos veiklą, tačiau retai apibendrina mokinių veiklą, fiksuodami jų asmeninę pažangą, lygindami bei analizuodami jų pasiekimus pamokose. Daugelyje vertintojų stebėtų pamokų pasigendama nuoseklaus tikrinimo, ko mokiniai išmoko atskiruose pamokos etapuose, po atskirų veiklų. Daugelyje stebėtų pamokų trūko mokinių įsivertinimo, dažnai pamoką apibendrina mokytojas, o mokiniai lieka pasyvūs klausytojai, todėl neaiški asmeninė mokinio pažanga, sietina su išsikeltu uždaviniu.

Užduočių diferencijavimas ir individualizavimas pamokoje.

Pamokose pasigendama daugumos mokinių poreikių tenkinimo. Vertintojai tik dalyje pamokų pastebėjo, kad veiklos tinkamai individualizuojamos ir diferencijuojamos pagal skirtingus mokinių gebėjimus, polinkius. Vertintojų komandos nuomone, reikėtų daugiau dėmesio skirti vidutinių gebėjimų mokiniams, stengtis kurti mokymosi aplinką, kurioje mokiniai jaustųsi atsakingi už savo rezultatus, atsirastų mokymosi sėkmės siekimas.

Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas, fiksavimas pamokoje.

Daugumoje pamokų taikomi neformaliojo (žodinio) vertinimo būdai. Dalyje pamokų pastebėtas kaupiamasis vertinimas ir tik vienoje kitoje – formalusis vertinimas. Vizito metu buvo iš dalies skatinamas mokinių įsivertinimas. Tik kai kuriose pamokose mokiniams pateikiami aiškūs vertinimo kriterijai ir jie žino, už ką ir kaip bus vertinami. Apibendrinta informacija leidžia teigti, jog netolygus vertinimo būdų, tipų pasiskirstymas rodo, kad mokytojų vertinimas dažnai neskatina mokinio mokytis, matyti savo pažangą. Išorės vertintojų nuomone, vertinimas pamokoje organizuojamas tik priimtinais, todėl mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas, fiksavimas pamokoje yra vienas iš tobulintinų gimnazijos veiklos aspektų.

Gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo procedūros.

Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad jie nedaug žino apie gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimą. Iš pokalbio su veiklos kokybės įsivertinimo grupe vertintojai suprato, kad grupės narių patirtis yra nedidelė, trūksta praktinio darbo įgūdžių.

Išorės vertintojų komandos nuomone, kad veiklos įsivertinimo sistema gimnazijoje būtų veiksmingesnė, tyrimai turėtų būti tikslingesni, daugiau atskleidžiantys tobulinimo kryptis. Nuoseklesnis pagalbinių rodiklių iliustracijų kūrimas, jų aiškinimasis bei analizė sudarytų prielaidas objektyviau vertinti gimnazijos veiklą (dabar dažniausiai gimnazija savo veiklą įsivertina 4 ir 3 lygiu). Tyrimų metu gautus duomenis naudoti gimnazijos visų grandžių veiklos tobulinimo planavimui.
